

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Babiakovej, CSc. a členov senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a JUDr. Evy Baranovej v právnej veci navrhovateľky: **L. F. L.**, štátna príslušníčka Čínskej ľudovej republiky, *zastúpenej Mgr. V. J., Slovenská humanitná rada*, proti odporcovi: **Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Migračný úrad**, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia odporcu ČAS: MU-369-14/PO-Ž-2008 zo dňa 4. júla 2008, na odvolanie navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č.k. 5 Sz 57/2008-16 zo dňa 3. septembra 2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č.k 5 Sz 57/2008-16 zo dňa 3. septembra 2008 **p o t v r d z u j e**.

Navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Košiciach napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie ČAS: MU-369-14/PO-Ž-2008 zo dňa 4. júla 2008, ktorým odporca podľa ustanovenia § 12 ods. 1 písm. a) a ods. 3 zákona č. 480/2002 Z.z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase vydania rozhodnutia (ďalej len zákon o azyle) zamietol žiadosť navrhovateľky o udelenie azylu ako zjavne neopodstatnenú. Účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

Krajský súd sa stotožnil so záverom odporcu, že v prípade navrhovateľky nie sú splnené podmienky pre udelenie azylu na území SR a rozhodnutie odporcu o zamietnutí žiadosti ako zjavne neopodstatnenej je vecne správne a v súlade so zákonom. Skutočnosti navrhovateľkou uvádzané v priebehu celého azylového konania nasvedčujú podľa krajského súdu ekonomickým pohnútkam navrhovateľky a potvrdzujú záver, že v jej prípade nie sú splnené podmienky pre udelenie azylu podľa § 8, alebo 10, 13a a 13b zákona o azyle.

Krajský súd poukázal na to, že navrhovateľka žiadnym spôsobom individuálne neidentifikovala svoje konkrétne problémy v krajine pôvodu, pričom všeobecnú nepriaznivú ekonomickú situáciu v krajine pôvodu nie je možné považovať za niektorý z dôvodov pre možné udelenie azylu v zmysle zákona o azyle a Ženevskej konvencie z roku 1951.

Krajský súd v dôvodoch napadnutého rozsudku poukázal na to, že udelenie azylu z humanitných dôvodov predstavuje nenárokový právny inštitút, pre ktorý neexistuje nárok žiadateľa voči správne orgánu, ktorého uplatnenia sa mohol domáhať. V tejto súvislosti uviedol, že samotné humanitné dôvody nie sú bližšie špecifikované v právnych predpisoch, a keďže ide o nenárokový, exaktne nevymedzený právny inštitút, je v medziach správnej úvahy odporcu, aké konkrétne dôvody bude za ne považovať, v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky, ako aj európskym a medzinárodným právom.

Krajský súd napokon poukázal na to, že vzhľadom k tomu, že žiadosť navrhovateľky o udelenie azylu bola odporcom zamietnutá ako zjavne neopodstatnená, v súlade s § 20 ods. 4 zákona o azyle odporca nerozhodol o prekážke administratívneho vyhostenia navrhovateľky podľa zákona o pobyte cudzincov.

Proti tomuto rozsudku podala navrhovateľka odvolanie, v ktorom namietala, že krajský súd ani odporca neprihliadli na vážnosť politickej situácie v krajine pôvodu. Zdôraznil, že nesúhlasí s vládnucim režimom Komunistickej strany v Číne, ktorá má v krajine absolútnu moc, vládne autoritatívne a hrubým porušovaním ľudských práv, ktoré má znaky prenasledovania v súlade s medzinárodnými dohovormi o ľudských právach zasahuje do súkromia a základných slobôd bežných obyvateľov.

Navrhovateľka v súvislosti s vyhodnotením jej žiadosti ako zjavne neopodstatnenej uviedla, že takmer u každého žiadateľa sú ekonomické dôvody v istom pomere dôvodom na opustenie krajiny, ale odporcovi vyčítala, že sa zameriaval iba na tento fakt a neskúmal situáciu v krajine pôvodu žiadateľa pri dodržiavaní ľudských práv. V tejto súvislosti poukázala na správu Úradu pre demokraciu, ľudské práva a prácu MZV USA z 11.3.2007, správu UK Home Office z júna 2008 ohľadom dodržiavania

ľudských práv v Číne ako aj článok z 11. júna 2006 uverejnený v New York Times o zaobchádzaní s navrátilcami do Číny.

Navrhovateľka vyjadrila obavy, že v prípade návratu do krajiny pôvodu jej hrozí obmedzenie osobnej slobody, nakoľko bude pravdepodobne umiestnená v tábore na prevýchovu a vystavený krutému a neľudskému zaobchádzaniu a trestaniu. Na základe uvedeného navrhla rozsudok krajského súdu zmeniť tak, že rozhodnutie odporcu navrhla zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľky vyjadril tak, že navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Uviedol, že pri posudzovaní žiadosti navrhovateľky o udelenie azylu postupoval podľa „Kritérií a postupov pre udeľovanie štatútu utečenca“ (vydaných v januári 1992 v Ženeve Úradom Vysokého komisára OSN pre utečencov), pričom zdôraznil, že podľa bodu 80 uvedených kritérií „mať iné politické názory než vláda“ ešte nie je samo osebe dostatočným motívom pre prijatie žiadosti o priznanie štatútu utečenca a žiadateľ teda musí preukázať, že má dôvod sa obávať prenasledovania za svoje politické názory, ktoré nie sú tolerované vládnuším režimom. Z posúdení jej výpovede je podľa odporcu zrejmé, že v krajine pôvodu nevyvíjala žiadnu činnosť, pre ktorú by jej hrozila perzekúcia zo strany štátnych orgánov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky nemožno priznať úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 3 OSP s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.supcourt.gov.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 15. januára 2009 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku).

Konanie o udelenie azylu na území Slovenskej republiky je upravené v zákone o azyle. Udelenie azylu na území Slovenskej republiky je spojené so splnením podmienok taxatívne uvedených v ustanovení § 8 zákona o azyle, t.j. v prípade žiadateľa o azyl musia byť preukázané opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, prenasledovania za uplatňovanie politických práv a slobôd a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu.

V citovanom ustanovení ide o zákonné vyjadrenie ústavnej garancie poskytovania azylu cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd (čl. 53 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky).

Podľa § 12 ods. 1 písm. a) zákona č. 480/2002 Z.z. o azyle (účinného od 01.01.2008) ministerstvo zamietne žiadosť o udelenie azylu ako zjavne neopodstatnenú, ak žiadateľ odôvodňuje svoju žiadosť o udelenie azylu inými skutočnosťami alebo dôvodmi, ako tými, ktoré sú uvedené v § 8, 10, 13a alebo § 13b.

Ministerstvo rozhodne podľa odsekov 1 a 2 do 60 dní od začatia konania; po uplynutí tejto lehoty žiadosť o udelenie azylu nemôže byť zamietnutá ako zjavne neopodstatnená. ministerstvo žiadosť o udelenie azylu zamietne ako zjavne neopodstatnenú, ak o udelenie azylu požiada žiadateľ, ktorý zakladá svoju žiadosť na iných dôvodoch ako v § 8, 10, 13a alebo § 13b, najmä na dôvodoch, ako je hľadanie zamestnania alebo lepších životných podmienok (ods. 3).

Podľa § 20 ods. 4 zákona o azyle ak ministerstvo rozhodne o neudelení azylu alebo o odňatí azylu, okrem odňatia azylu podľa § 15 ods. 2 písm. i), rozhodne tiež, či cudzincovi poskytne doplnkovú ochranu; ak ministerstvo neposkytne doplnkovú ochranu, nepredĺži doplnkovú ochranu alebo zruší doplnkovú ochranu, okrem zrušenia doplnkovej ochrany podľa § 15b ods. 1 písm. d), vo výroku rozhodnutia tiež uvedie, či existuje prekážka administratívneho vyhostenia podľa osobitného predpisu.

V predmetnej veci je potrebné predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie o zamietnutí žiadosti navrhovateľky o udelenie azylu ako zjavne neopodstatnenej podľa § 12 ods. 1 písm. a) zákona o azyle, preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľky v opravnom prostriedku, a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Odporca zdôvodnil rozhodnutie o zamietnutí žiadosti ako zjavne neopodstatnenej skutočnosťou, že navrhovateľka nespĺnila zákonom stanovené podmienky pre udelenie azylu a zakladá svoju žiadosť na dôvodoch ekonomických, ktoré sú nedostatočné pre udelenie azylu.

Z administratívneho spisu je zjavné, že odporca vykonal v konaní náležité dokazovanie procesne legálnymi dôkazmi, a to výsluchom navrhovateľky a obsahom správ o krajine pôvodu (Správa úradu pre demokraciu, ľudské práva a prácu MZV USA z marca 2007, súhrnná teritoriálna informácia o Číne vydaná MZV ČR z 1.4.2008, články slovenských denníkov z roku 2008 a iných verejne dostupných zdrojov), z ktorých stručne popísal spoločensko-politickú situáciu v krajine pôvodu so zameraním na dôvody, pre ktoré navrhovateľka žiadala o udelenie azylu.

Z obsahu administratívneho spisu odporu vyplynulo, že navrhovateľka nielenže nepredložila žiaden dôkaz preukazujúci jej prenasledovanie v krajine pôvodu, ale takéto okolnosti počas výsluchu ani netvrdila.

Ako vyplynulo z dotazníka žiadateľa o azyl zo dňa 26.06.2008 navrhovateľka uviedla, že dôvodom jej žiadosti o azyl je nepriaznivá ekonomická situácia v Číne, zapríčinená nedostatkom pracovných príležitostí a nízkymi mzdami. Uviedla, že síce mala trvalé zamestnanie, avšak z toho platu nemohla užiť svoju rodinu. Uviedla, že jej rodina je veľmi chudobná, život v krajine pôvodu je veľmi krutý. Preto sa rozhodla, že krajinu opustí a vycestuje za prácou do Talianska. Prevádzачmi bola oklamaná a vyložená na Slovensku, počas zaistenia v ÚPZ Sečovce sa rozhodla požiadať o azyl.

Na otázku, či okrem ekonomických dôvodov mala nejaké iné dôvody na odchod z Číny navrhovateľka uviedla, že toto bol jej jediný dôvod, ak by v Číne dobre zarobila, nemala by dôvod z krajiny odchádzať. Na otázku či mala nejaké problémy s políciou, armádou alebo inými štátnymi orgánmi, uviedla, že nikdy s nimi nemala žiadne problémy. Na záver uviedla, že do Číny sa nechce vrátiť, pretože by opäť žila v nepriaznivých ekonomických podmienkach.

Je teda zrejmé, z akých dôkazných prostriedkov pri svojom rozhodovaní odporca aj súd prvého stupňa vychádzali, pričom odvolací súd zhodne s názorom krajského súdu dospel k záveru, že odporca riadne zistil skutkový stav a vyvodil z neho správny záver o tom, že navrhovateľka zakladá svoju žiadosť na iných dôvodoch ako v § 8, 10, 13a alebo § 13b, najmä na dôvodoch, ako je hľadanie zamestnania alebo lepších životných podmienok. Preto, ak krajský súd rozhodnutie v napadnutej časti týkajúce sa zamietnutia žiadosti navrhovateľky ako zjavne neopodstatnenej, rozhodnutie ako vecne správne potvrdil, bolo potrebné s jeho právnym názorom súhlasiť.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že povinnosť zistiť skutočný stav veci podľa § 32 zákona č. 71/1967 Zb. (Správny poriadok) má odporca len v rozsahu dôvodov, ktoré žiadateľ v priebehu správneho konania uviedol. Pričom zo žiadneho ustanovenia zákona nemožno vyvodiť, že by odporcovi vznikla povinnosť, aby sám domýšľal právne relevantné dôvody pre udelenie azylu žiadateľom neuplatnené a následne k týmto dôvodom vykonal príslušné skutkové zistenia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací sa stotožňuje s názorom krajského súdu, že odporca náležite zistil skutkový stav a správne naň aplikoval citované ustanovenia zákona o azyle. Odvolací súd v podrobnostiach na tento správny záver odkazuje, pričom považuje za dôležité zdôrazniť, že navrhovateľka v priebehu administratívneho konania žiadnym spôsobom individuálne neidentifikovala svoje konkrétne problémy v súvislosti s politickými dôvodmi, na ktoré sa odvoláva

až v odvolaní proti rozsudku krajského súdu. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na to, že pokiaľ sa navrhovateľka domnievala, že spĺňa podmienky pre udelenie azylu aj z ďalšieho dôvodu, mala túto svoju domnienku uviesť už v priebehu správneho konania. Vzhľadom k tomu, že sa tak nestalo, nemohol krajský súd a rovnako ani Najvyšší súd Slovenskej republiky k týmto tvrdeniam nijako prihliadnuť. Z ustanovenia § 250i ods. 1 OSP totiž vyplýva, že pri preskúvaní rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase napadnutého rozhodnutia.

Rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie odporcu o zamietnutí žiadosti navrhovateľky o udelenie azylu ako zjavne neopodstatnenej, preto odvolací súd ako vecne správny potvrdil (§ 219 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku).

O náhrade trov konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa ustanovenia § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 224 ods. 1 OSP a § 246c OSP, keď navrhovateľke, ktorá nemala úspech vo veci náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave dňa 15. januára 2009

JUDr. Eva Babiaková, CSc., v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Nikoleta Adamovičová